

Nr 263.

Av herrar **Rosén** och **Modig**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående lönereglering för domänverkets personal.

I propositionen nr 271 har Kungl. Maj:t framlagt förslag till lönereglering för domänverkets personal.

Propositionen i fråga grundar sig på ett av kommunikationsverkens lönekommitté utarbetat, den 18 december 1919 avlämnat betänkande. Den avviker dock från kommittéförslaget däri, att Kungl. Maj:t ansett skäligt att, med godkännande av grunderna för den av kommittén utarbetade löneplanen, uppflytta hela den av löneregleringen omfattade personalen en löneklass högre, än som föreslagits i kommittébetänkandet. Ett par befattningshavare, domänfiskalen och flottledningsingenjören, hava därutöver i propositionen fått lönestegring med ytterligare en löneklass.

Undersöker man nu, vilka skäl som förmått Kungl. Maj:t att föreslå den nämnda förbättringen i personalens löneställning så finner man, att denna åtgärd egentligen grundar sig på en av personalen ifråga framställd fordran att bliva i allo likställd med vissa angivna befattningshavare hos kommunikationsverken. Sålunda begärde, såsom framgår av kommittébetänkandet, personalrepresentanterna, att — för att nämna endast de större grupperna — jägmästare skulle i löneställning fullt jämföras med baningenjör och kronojägare likaledes sättas i samma löneläge som banmästare. Emot kommitténs erinran att de nämnda kommunikationstjänstemännen voro i stor utsträckning underkastade söndags- och natttjänstgöring med en pressande bundenhet i befattningarna, sökte skogsstatspersonalens målsmän uppställa denna personals »strapatserande arbete i skogarna». Likaledes gjorde samma representanter i sina reserva-

tioner gällande, att den vid kommunikationsverken nästan undantagslöst gällande förpliktelsen för befattningshavare att vara bosatta på bestämd ort icke vore av betydelse att böra inverka på löneställningen. Kommitténs utredning om, att för bestämmandet av den inbördes grupperingen mellan under olika tjänsteförhållanden anställda befattningshavare inom samma kategori vid domänverket borde, i olikhet med hos kommunikationsverken, till grund för uppdelningen rättvisligen läggas jämväl andra faktorer än enbart dyrortshänsyn, funno reservanterna sig icke kunna undgå att vitsorda riktigheten av. Men den togs i domänpersonalens framställningar till utgångspunkt för yrkanden på att tillvaron av dessa andra faktorer egentligen borde föranleda lönetillägg *utöver* vad befattningshavare vid kommunikationsverken åtnjuta.

Kungl. Maj:t har visserligen icke i allo accepterat vare sig tjänstemannareservanternas argument eller den av domänfullmäktige framförda, vid ett närmare skärskådande säkerligen också oanvändbara planen på en ur lönesynpunkt långt gående reviruppdelning. Men departementschefen har, med starkt understrykande av domänverkets egenskap av affärsdrivande verk, nära anslutit sig till fordringen på domänpersonalens placering i allra främsta löneläget. Bemälda personals »jämförelsevis fria och självständiga verksamhet» blir i Kungl. Maj:ts motivering en anledning till högsta tänkbara uppskattning av detta verks lönekrav. »Skogsmannen» tillmätas exempelvis å sid. 47 i propositionen nästan roll som skapare och upprätthållare i det väsentliga av landets ekonomiska liv.

Undertecknade hava icke kunnat undgå att finna, att den något större varsamhet, varmed kommittémajoriteten bedömt denna lönefråga, torde mera motsvara det resultat, ett objektivt bedömande av densamma lämnar. Och detta då icke därför, att icke domänverket, enkannerligen skogsstaten, kan anses vara ett »affärsdrivande» verk i samma omfattning som kommunikationsverken, utan därför, att sistnämnda omständighet ensamt för sig icke är tillräckligt motiv för en helt *ensartad* löneställning emellan befattningshavare inom dessa olika verk. De förhållanden under vilka tjänstgöringen sker, det totala kostnadsläget för innehavande av befattningarna jänte den personliga rörelsefrihet, som utom tjänsten står till buds, måste enligt vårt förmenande komma i betraktande vid lönebeloppens tillmätande. Sker icke detta, förlorar staten snart alla verkligt *ledande och normerande* principer för sin lönepolitik. Och vi finna detta i nu förevarande fall så mycket mera nödvändigt, som riksdagen själv vid antagandet av kommunikationsverkens lönereglering uttryckligen uttalade, att sistnämnda verk »*inom förvaltningen måste anses intaga en utpräglad särställning.*»

Granskar man ur denna mera allmänna synpunkt det nu föreliggande löne regleringsförslaget för skogsstatens personal, så synes det resultat, för vilket lönekommittén stannat, vara det starkast motiverade. Det ger åt befattningshavarna en löneförbättring, betydligt större än den som i allmänhet vid löne regleringar kan komma statstjänare till del. Efter det 1918 års riksdag beslöt tilldela exempelvis jägmästare och kronojägare en provisorisk löneförbättring, som för de förra uppgick till 900 och för de senare till 500 kronor, ger den nu ifrågasatta definitiva löne regleringen en ytterligare löneökning, för jägmästarna uppgående till i högsta lönegruppen 2,140 och i lägsta 1,724 kronor samt för kronojägarna till respektive 1,322 och 838 kronor. Från år 1917 räknat komme därigenom slutlönerna att höjas från: för jägmästare 6,300 och 5,500 kronor till respektive 9,540 och 8,124 kronor samt för kronojägarna från 1,850 och 1,650 kronor till respektive 3,672 och 2,988 kronor. Härtill komma givetvis i varje fall vanliga dyrtidstillägg.

Den ordinarie personalens vid domänverket lönestat ökar också, enligt kommittéförslaget, statsutgifterna — frånsett dyrtidstillägg — med 1,030,000 kronor eller från hittills utgående 2,670,000 kronor till 3,700,000 kronor. Det vill synas som om denna reglering skulle för nämnda personal vara så förmånlig, att det av regeringen ifrågasatta ytterligare tillägget på 252,000 kronor icke torde vara tillräckligt motiverat.

Genom åtgärden att »skjuta upp» samtliga befattningshavare vid domänverket en löneklass, har propositionen också i all hast skapat en ny, förut inom statsförvaltningen okänd lönetyp för kvinnliga befattningshavare. De båda hittillsvarande lönetyperna äro: 1) den allmänna, för centrala verk m. fl. gällande, med begynnelselönerna 1,600, 2,000 och 2,400 kronor; 2) den för kommunikationsverken antagna, med beloppen 2,160, 2,574 och 2,712 kronor som begynnelselöner på högsta dyrtort. Båda dessa typer äro nyreglerade efter särskilda utredningar i vardera fallet. Kommittéförslaget rörande domänverkets löner ansluter sig till den förstnämnda typen endast med den jämkning, som erfordras för erhållande av med 12 jämnt delbara tal. I propositionen 271 däremot skapas nu utan någon motivering en tredje typ, upptagande begynnelsebeloppen 1,800, 2,208 och 2,604 å högsta dyrtort. Det är svårt att inse lämpligheten av ett dylikt »reglerande».

Två befattningshavare, domänfiskalen och flottledsingenjören, hava i propositionen fått förmånen av »dubbel uppflyttning». Sålunda höjes den förstnämnda från enligt 1918 års stat, ålderstilläggen inräknade, 6,800 kronor till 10,980 kronor och den senare från 8,000 kronor till likaledes 10,980 kronor, mot enligt kommitténs förslag 10,020 kronor.

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 3 saml. 109 häft. (Nr 260—263.) 2

Skälen för att gå högre än till sistnämnda belopp synas icke vara hållbara. En jämförelse mellan exempelvis domänfiskalen och ombudsmanen vid statens järnvägar kan icke, enligt vår övertygelse, göras av någon, som tagit kännedom om *båda* dessa tjänstemäns arbete och ansvar. De av kommittén för nu åsyftade befattningshavare i domänverket föreslagna lönebeloppen torde, när också därtill komma dyrtidstillägg, vara fullt tillräckliga.

För övrigt kan man icke, när det gäller *domänstyrelsens* tjänstemän, undgå det intrycket, att ett bifall till propositionen skulle innebära ett verkligt föregripande av den allmänna utredning för reglering av de centrala ämbetsverkens m. fl. befattningshavares löneställning, arbetstid m. m., som Kungl. Maj:t anbefallt 1902 års löneregleringskommitté att igångsätta och snarast möjligt utföra. Så är däremot icke fallet med en lönereglering enligt kommittéförslaget. Riksdagen har säkerligen all anledning att noga beakta detta förhållande och därav härflytande konsekvenser.

På grund av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta på det sätt bifalla propositionen nr 271, att § 9 i avlöningsreglementet erhåller den innebörd och uppställning, som samma paragraf äger i det av kommunikationsverkens lönekommitté den 18 december 1919 avgivna betänkandet.

Stockholm den 8 april 1920.

Gustav Rosén.

Axel Modig.